

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Heilige Drie-eenheid

Exodus 34, 4b-6.8-9 • Daniël 3, 52-56 • Tweede Brief aan de Korintiërs 13, 11-13 • Johannes 3, 16-18

Groot in liefde en trouw

De Schriftlezingen van dit feest vormen een bezinning over het wezen van God, de Onzienlijke, de Onuitsprekelijke. In de christelijke theologie heeft men dat mysterie uitgedrukt in een dogmatische formule: één God in drie personen, Vader, Zoon en Geest. De Bijbel spreekt echter niet in dogmatische formules, maar hoofdzakelijk in verhalen over God. Verhalen en getuigenissen waarin generaties gelovige mensen hun godsbesef hebben trachten te verwoorden. In de teksten voor dit feest gaat het vooral over de Naam van God en de liefde van God.

„Zo zeer heeft God de wereld liefgehad...”, horen we in de evangelielezing. God heeft het initiatief genomen, Hij handelt uit liefde, Hij wil de wereld redden. In de eerste lezing, uit het boek Exodus, wordt die liefde van God uitgedrukt in een aantal betekenisvolle woorden. Vooreerst in de Naam JHWH zelf, die betekent: ‘Ik-zal-er-zijn’. In de antwoordpsalm – de lofzang van de drie jongemannen uit het boek Daniël – wordt die Naam in vele toonaarden bezongen: „Geprezen uw heilige, roemrijke Naam, U komt de lof toe in alle eeuwen.” En in de evangelielezing gaat het over „de Naam van de eniggeboren Zoon van God” – de naam Jezus dus, die betekent ‘Jahwe bevrijdt’. Vervolgens blijkt Gods liefde uit de eigenschappen die in de eerste lezing aan de Eeuwige worden toegeschreven: barmhartig, medelijdend, rijk aan liefde, rijk aan trouw, bewarend liefde tot in het duizendste geslacht... Het zijn woorden die de intense, tedere en vergevingsgezinde nabijheid van God vertolken. In de tweede lezing wenst Paulus aan zijn lezers tweemaal Gods liefde toe: „De God van liefde zal met u zijn; ‘de liefde van God zij met u allen.’”

De liefde van God krijgt in het verhaal van de Bijbel concreet gestalte in het verbond. God sluit een verbond met zijn volk Israël. Niet omdat Israël dat verdiend heeft, maar omdat de Eeuwige zelf, uit eigen initiatief, zich het lot van dit volk heeft aangetrokken, toen het arm en hulpbehoevend was. Toen zij slaven waren in Egypte heeft God hun ellende gezien en hun noodkreet gehoord, Hij is afgedaald om hen te bevrijden.

De eerste lezing staat in de context van dit verbond. Mozes bevindt zich boven op de berg en ontvangt van God de Tora. Mozes vraagt om Gods heerlijkheid te mogen zien. „Niemand kan mijn aangezicht zien,” antwoordt God, „maar Ik zal aan u voorbijgaan, daarna zult u Mij van achteren zien” (Exodus 33, 18-23). Dan volgt de tekst van de lezing, waarin de Eeuwige aan Mozes voorbijgaat en zijn Naam – en de betekenis daarvan – uitroept. De Heer is „groot in liefde en trouw”. ‘Liefde en trouw’ of ‘genade en waarheid’ zijn de kenmerken van het verbond.

In de evangelielezing gaat het over dat zelfde verbond. Nu wordt echter duidelijk dat wat Israël heeft meegemaakt, exemplarisch is voor de hele mensheid. Niet enkel met Israël, maar met ‘de wereld’ sluit God een verbond. God heeft alle mensen lief en wil dat zij gered worden. Dit verbond van God kan echter alleen dan heilzaam werken, als de mensen Gods liefde willen aanvaarden. In de taal van Johannes: „Wie in Hem gelooft, wordt niet geoordeeld, maar wie niet gelooft, is al veroordeeld.” Wie Gods liefde weigert, veroordeelt zichzelf. Liefde laat zich niet opdringen.

Vandaar dat in het verbond ook sprake is van de Tora, ‘woorden die de weg wijzen’, geschreven op twee stenen platen. Wie die woorden ter harte neemt, vindt het leven dat God liefdevol aanbiedt. In de evangelielezing wordt „Gods wijzende woorden ter harte nemen” weergegeven als „geloven in Jezus”. Jezus is immers zelf Gods mens geworden Woord. Wie in Hem gelooft, vindt het ware leven en wordt gered.

Ten slotte horen we in de lezingen hoe Gods liefde gestalte krijgt in mensen. Gods liefde voor Israël werd onder meer tastbaar in Mozes, die het beste van zichzelf gaf om zijn volk te redden. In de eerste lezing vernemen we hoe hij voor het volk ten beste spreekt en God ertoe overhaalt het vergeving te schenken. Op een weergalozes manier is Gods mensenliefde tastbaar geworden in de persoon en het leven van Jezus. In geen ander zien wij zo duidelijk dat God „groot is in liefde en trouw”.

PAUL KEVERS

HEILIGE DRIE-EENHEID

18 mei 2008

Eerste lezing *Exodus 34, 4b-6.8-9*

In die dagen besteeg Mozes 's morgens de Sinaï, zoals de Heer hem bevolen had. De twee stenen platen nam hij mee. De Heer daalde neer in een wolk, kwam bij hem staan en riep de naam van de Heer uit. De Heer ging hem voorbij en riep: „De Heer! De Heer is een barmhartige en medelijdende God, lankmoedig, groot in liefde en trouw.”

Onmiddellijk viel Mozes op zijn knieën en boog zich neer. Toen sprak hij: „Och, Heer, wees zo goed en trek met ons mee. Dit volk is wel halsstarrig maar vergeef toch onze misdaden en zonden, en beschouw ons als uw eigen bezit.”

Tweede lezing *Tweede Brief aan de Korintiërs 13, 11-13*

Broeders en zusters,

Laat alles weer goed komen, neemt mijn vermaning ter harte, weest eensgezind, bewaart de vrede, en de God van liefde en vrede zal met u zijn. Groet elkander met de heilige kus. U groeten al de heiligen. De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de heilige Geest zij met u allen. Amen.

Evangelie *Johannes 3, 16-18*

In die tijd zei Jezus tot Nikodemus:

„Zo zeer heeft God de wereld liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat al wie in Hem gelooft, niet verloren zal gaan, maar eeuwig leven zal hebben. God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gezonden om de wereld te oordelen, maar opdat de wereld door Hem zou worden gered. Wie in Hem gelooft, wordt niet geoordeeld, maar wie niet gelooft, is al veroordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de Naam van de eniggeboren zoon van God.”